

**Міжнародна благодійна організація
ЕКОЛОГІЯ-ПРАВО-ЛЮДИНА**

Річний звіт

2009

Статистичні дані

Кількість судових справ – **45**

Кількість наданих консультацій – **437**

Кількість прокоментованих законодавчих актів – **14**

Участь у конференціях, семінарах та інших заходах – **35**

Кількість опублікованих випусків Журналу ЕПЛ – **2 (N38-39, N 40-41 (1-2))**

У 2009 році МБО “Екологія-Право-Людина” відсвяткувала свою 15 річницю функціонування. Це стало гарною нагодою для того, щоб оглянутися назад, підсумувати зроблене і досягнене, розробити нові стратегічні напрямки роботи. Нам приємно усвідомлювати, що ЕПЛ стала провідною еколого-правовою організацією в Україні, яка щороку нарощує свій потенціал і невпинно крокує вперед. Незважаючи на перешкоди і труднощі, такі як недосконалість та корумпованість судової системи, неперіоритеність екологічних питань в державній політиці, низька екологічна свідомість громадськості, ЕПЛ продовжує працювати в напрямку побудови верховенства права та демократії у сфері охорони довкілля в Україні.

Стратегічні справи

Стратегічні судові справи, над якими ЕПЛ працювала у 2009 році, стосувалися таких проблем:

- застосування грифу “Для службового користування” до екологічної інформації, зокрема висновків екологічної експертизи;
- неналежне поширення екологічної інформації органами державної влади через електронні системи зв'язку;
- недостатній захист прав громадян на здорове та безпечне довкілля;
- несанкціоноване розміщення відходів;
- промислове забруднення довкілля;
- загроза збереженню біорізноманіття природно-заповідного фонду та Чорного і Азовського морів;
- недостатні можливості громадськості брати участь у прийнятті рішень, а саме неврахування коментарів громадськості щодо нормативно-правових актів;

- неналежне реагування органів прокуратури на скарги ЕПЛ;
- зміна клімату (доступ до інформації про торгівлю квотами, участь громадськості у прийнятті рішень, невиконання Україною національних та міжнародних зобов'язань у напрямку боротьби зі зміною клімату, неврахування питання зміни клімату при проведенні екологічної експертизи, відсутність контролю за діяльністю, що впливає на погоду та клімат, неналежний стан реєстру антропогенних викидів);
- порушення правового режиму прибережних захисних смуг.

Серед напрямків судових справ варто особливо виділити ті, які є абсолютно новими для ЕПЛ і для України. Це є питання віднесення екологічної інформації до інформації, що становить державну таємницю, неврахування коментарів громадськості щодо законодавчих актів, неврахування питання зміни клімату при проведенні екологічної експертизи, відсутність контролю за діяльністю, що впливає на погоду та клімат. Також новим цікавим напрямком є контроль за інформуванням громадськості засобами електронного зв'язку. Неправомірне ненадання відповіді на електронні запити та відсутність налагодженого механізму опрацювання таких запитів є порушенням відповідних положень Організаційної конвенції і вимагає того, щоб були вжиті певні заходи на виправлення ситуації. Окрім того, неналежним є інформування громадськості через веб-сторінку Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, що також є порушенням норм Організаційної конвенції.

Справа щодо скасування грифу “Для службового користування” Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища у Львівській області

3 травня 2006 року Державне управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області класифікувало висновки екологічної експертизи як конфіденційну інформацію, і через прийняття певних регіональних положень і всупереч Конституції України, законодавству України та Організаційній конвенції створило потужний механізм приховування інформації. Протягом понад трьох років не були надані жодні висновки екологічної експертизи.

ЕПЛ подала позов проти Управління, і у листопаді 2009 року Львівський адміністративний окружний суд прийняв рішення, яким скасував Положення від 19 травня 2009 року, яке дозволяло включати висновки екологічної експертизи до переліку конфіденційної інформації, якій може надаватися гриф “Для службового користування”,

визнав незаконними дії Державного управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області, яке надавало гриф “для службового користування” висновкам екологічної експертизи, зобов’язав Управління в майбутньому утриматися від класифікації висновків екологічної експертизи як таких, яким можна надавати гриф “Для службового користування” .

Це рішення має надзвичайно важливе значення для громадськості, оскільки відкриває доступ до висновків державної екологічної експертизи, які є фактично єдиним джерелом інформації про ступінь загрози для довкілля певної запланованої діяльності.

Справа про продаж Японії квот на викиди парникових газів

ЕПЛ ініціювала судову справу для налагодження в Україні контролю за діяльністю із торгівлі квотами на викиди парникових газів та забезпечення доступу громадськості до інформації про торгівлю викидами парникових газів, яка здійснюється в рамках Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату. Україна розпочала торгівлю квотами на викиди парникових газів, реалізуючи гнучкий механізм згідно ст. 17 Кіотського протоколу. При цьому належного нормативного регулювання даної діяльності в Україні немає, не визначено процедури витрачення коштів, отриманих внаслідок продажу квот, не зрозуміло, на які проекти такі кошти будуть витрачатися та хто контролюватиме реалізацію проектів, які фінансуватимуться із даних надходжень.

Україною підписана угода про продаж квот на викиди парникових газів із Японією. ЕПЛ зверталася із інформаційними запитами до КМУ та Національного агентства екологічних інвестицій, для з’ясування питання, правової природи даної угоди, відповідальності та контролю за її виконанням, пріоритетних галузей та проектів для фінансування, процедури витрачення коштів, отриманих від продажу квот на викиди парникових газів. Повної інформації нам не надано, повідомлено, що інформацію про дану угоду становить комерційну таємницю. Таким чином, уже на початковому етапі укладення та підписання угоди доступ громадськості до неї обмежено, проконтролювати чи отримати інформацію про виконання такого роду міжнародних договорів громадськість немає можливості. Торгівля викидами парникових газів Україною повинна здійснюватися в умовах, коли забезпечено доступ громадськості до інформації про таку діяльність. Кошти, отримані від торгівлі квотами на викиди парникових газів, повинні витрачатися на екологічні проекти за чітко визначеною процедурою. Повноваження із підписання, виконання та контролю за виконанням міжнародних угод з

торгівлі квотами і розподілення коштів від торгівлі викидами не можуть бути зосереджені в межах однієї гілки влади та навіть одного органу державної виконавчої влади. Саме такою є ситуація в Україні, коли усі ці функції виконує Національне агентство екологічних інвестицій і чітких контролюючих повноважень інших органів державної влади за діяльністю Агентства немає.

Як наслідок, ЕПЛ звернулася з позовом до Національного агентства екологічних інвестицій та Кабінету Міністрів України про зобов'язання останніх повідомити інформацію про підписану міжнародну угоду з торгівлі квотами на викиди парникових газів.

На даний час триває розгляд справи по суті Львівським окружним адміністративним судом як судом першої інстанції.

Справа ВАТ “Миколаївцемент”

Підприємство здійснює свою діяльність без проекту санітарно-захисної зони, а проекти, які розробляються, містять суттєві порушення природоохоронного законодавства. Підприємство здійснює свою діяльність на основі сучасного обладнання пиловловлюючих фільтрів, але, не зважаючи на це, присутні постійні перевищення гранично допустимих викидів, зареєстровані випадки відключення пиловловлюючого обладнання та залпові викиди. На виробництві започатковані альтернативні види палива, спалення автомобільних покришок, вугілля, відходів целюлозно-паперової промисловості, пластик, пластмаса та інші тверді відходи. Не повною мірою здійснюється правова охорона та дотримання норм земельного законодавства, санітарних норм з будівництва та діяльності підприємства.

Робота по справі ВАТ “Миколаївцемент” відбувається в площині стимулювання відкритості інформації про теперішній стан дотримання норм викидів та умов будівництва нового заводу. Також ЕПЛ працювала над з'ясуванням наявності дозвільних документів на поводження з відходами, які застосовуються як альтернативне паливо, а також моніторила виконанням підприємством зобов'язань щодо покращення екологічного стану.

Крім того, ЕПЛ подала позов проти ВАТ “Миколаївцемент” за ненадання висновків екологічної експертизи підприємства.

Справа будівництва заводу “Кнауф Інсулейшн”

У м. Фастові Київської області планується будівництво заводу з виробництва ізоляційної вати. Але з самого початку процес будівництва супроводжується порушенням прав громадян та законодавства України. Під час проведення громадських слухань щодо будівництва заводу були допущені грубі порушення, зокрема громадяни не були опущені на слухання. За зверненням громадян Фастова, ЕПЛ звернулася до прокуратури Київської області, проте це не принесло бажаного результату. Відповідно, ЕПЛ подала позов проти прокуратури Київської області з приводу неналежного проведення перевірки дотримання законодавства при проведенні громадських слухань щодо будівництва заводу. Також подано позов проти Міністерства охорони навколишнього природного середовища України щодо визнання незаконними та скасування висновків екологічної експертизи.

Справа про визнання протиправними дій Генеральної прокуратури України по необгрунтованій відмові у наданні інформації

Органи прокуратури, які покликані реагувати на порушення законодавства, зокрема у сфері надання доступу до екологічної інформації, залишаються пасивними до сигналів з боку громадськості про такі порушення і лише скеровуються скарги до органів, які є об'єктами скарг.

Намагаючись припинити таку практику, ЕПЛ подала позов проти Генпрокуратури України за нерозгляд скарг по суті. Проігнорувавши аргументи ЕПЛ, Львівський окружний адміністративний суд став на сторону Генеральної прокуратури і позов був відхилений з формальних причин. Така позиція суду, чиє рішення серйозно порушує норми національного законодавства, є ще одним доказом того, що органи прокуратури в Україні неохоче притягають до адміністративної чи корупційної відповідальності посадовців державних органів у випадку порушення права громадян на доступ до екологічної інформації. ЕПЛ подала апеляцію на вище згадане рішення суду.

Справа щодо права на інформацію та участь у прийнятті рішень з питань довкілля (зміна клімату)

Міністерство охорони навколишнього природного середовища відмовило ЕПЛ у наданні інформації щодо політики Міністерства у сфері зміни клімату. Крім того, Мінприроди не виконує вимоги Рамкової конвенції ООН зі зміни клімату (РКООНЗК) щодо інформування громадськості та участі громадськості у розгляді питань зі зміни клімату.

Суд першої інстанції відмовив ЕПЛ у задоволенні позову. ЕПЛ вирішила оскаржувати рішення в апеляційній інстанції.

Справа щодо невиконання національних та міжнародних зобов'язань України у сфері зміни клімату

України підписала та ратифікувала РКООНЗК та Кіотський протокол до неї. На виконання вказаних міжнародних документів приймаються національні нормативно-правові акти. Але Мінприроди, як координатор заходів із виконання РКООНЗК та Кіотського протоколу, не забезпечує в належній мірі виконання взятих на себе Україною зобов'язань та впровадження кліматоохоронної політики в державі. Відповідно, ЕПЛ ініціювала судовий процес проти Мінприроди за невиконання Україною своїх зобов'язань у сфері зміни клімату. Суд першої інстанції задовольнив позовні вимоги ЕПЛ, але позивач ініціював апеляцію.

Справа про участь громадськості у прийнятті рішень (коментування нормативно-правових актів)

ЕПЛ працює над питанням налагодження системної роботи органів державної влади з коментарями громадськості. Зокрема, ЕПЛ подала звернення до Міністерства юстиції України, Кабінету міністрів України, Національного агентства екологічних інвестицій, в яких ЕПЛ просила державні органи налагодити процедуру роботи із коментарями громадськості, які подаються до проектів нормативно-правових актів та узгодити таку діяльність із вимогами чинного законодавства України про участь громадськості. Відповіді, які ЕПЛ отримала, не містили усієї запитуваної інформації. ЕПЛ також звернулася до Генеральної прокуратури України зі скаргою на бездіяльність цих державних органів у сфері роботи з коментарями від громадськості. Через те, що Генеральна прокуратура також не відреагувала належним чином на скарги ЕПЛ, організація подала позов проти Національного агентства екологічних інвестицій, Кабінету міністрів України, Міністерства юстиції України та Генеральної прокуратури України у зв'язку з їхньою бездіяльністю щодо вирішення питання налагодження роботи органів державної влади із коментарями громадськості. Суд розділив розгляд цієї справи на чотири окремі провадження.

Справа про скасування положення Мінприроди яке стосується класифікації екологічної інформації як державної таємниці.

ЕПЛ розпочала судову справу, спрямовану на скасування незаконних пунктів положення Мінприроди про порядок надання екологічної інформації, затвердженого Наказом Мінприроди від 18 грудня 2003 р. № 169. Це пункт 3.2, в якому вказується, що у запиті про надання екологічної інформації має міститися не більше трьох питань з однієї екологічної проблеми. У пункті 3.6. вказано, що у запиті про надання екологічної інформації може бути відмовлено, якщо вона становить державну таємницю. Вимоги обидвох цих пунктів порушують норми чинного законодавства України, і тому ЕПЛ намагається скасувати їх у судовому порядку.

Справа про інформування засобами електронного зв'язку

ЕПЛ розпочала цілком новий напрямок у намаганнях зробити екологічну інформацію відкритою і доступною для громадськості, а саме почала працювати над вивченням ситуації з інформування державними органами громадськості за допомогою електронних засобів, тобто на веб-сторінках органів та шляхом електронних повідомлень. Як виявилось, державні органи, а зокрема Мінприроди порушують вимоги Організаційної конвенції та інших нормативно-правових актів стосовно інформування громадськості засобами мережі Інтернет. ЕПЛ подала позов проти Мінприроди і вже розпочато провадження по справі.

Клінічна програма

Еколого-правова клінічна програма ЕПЛ є єдиною в Україні і нам приємно, що до нас уже звертаються колеги із закордону, щоб запозичити досвід. У червні ЕПЛ приймала групу директорів юридичних клінік з Молдови, які приїхали, щоб запозичити досвід організації та функціонування клінічної програми. Протягом триденного перебування у Львові, наші гості ознайомилися із загальними особливостями функціонування клініки ЕПЛ і зокрема з питаннями відбору студентів, навчальної програми, розкладу занять, системи перевірки знань, практичних результатів.

Окрім того, був розширений навчальний план клінічної програми, до якого ввійшли нові напрямки еколого-правової діяльності, такі як зміна клімату, заліснення степів і т. і.

Консультування

ЕПЛ продовжує активне консультування громадян та неурядових організацій з питань захисту екологічних прав громадян. Зокрема, активне консультування проходило за проектом "Громадський моніторинг судових справ, які стосуються екологічних прав

людей, у Львівській та Тернопільській областях”, в межах якого була відкрита гаряча лінія для консультування громадян з питань доступу до правосуддя. Також консультації вивіщуються на веб-сторінці ЕПЛ.

Застосування міжнародних механізмів

Справа щодо захисту права мешканців хутора Вільшина на безпечне для здоров'я та життя довкілля зараз перебуває на завершальній стадії розгляду в Європейському суді з прав людини (ЄСПЛ). ЕПЛ представляє декілька родин, що мешкають на хуторі, які пройшли усі рівні судового захисту в Україні, не отримали бажаного результату, і звернулися до ЄСПЛ. У 2009 році ЕПЛ подала до ЄСПЛ відповідь на зауваження уряду України щодо позовної заяви, вимогу про справедливу сатисфакцію та позицію стосовно мирного вирішення справи і тепер очікує на остаточне рішення суду.

ЕПЛ активно співпрацює з Комітетом з дотримання Оргуської конвенції і 18 грудня представник ЕПЛ взяв участь у 26-му засіданні Комітету з дотримання, на якому представив правову позицію ЕПЛ щодо стану виконання Україною рішення Третьої зустрічі Сторін Оргуської конвенції. Крім того, ЕПЛ надає всю можливу допомогу урядові України в імплементації зобов'язань, накладених Комітетом, зокрема ЕПЛ підготувала і надіслала Комітету текст Проекту Закону про внесення змін до Закону України “ Про охорону навколишнього природного середовища” щодо визначення екологічної інформації, оскільки уряд повідомив, що не має можливості це зробити. Також ЕПЛ надіслала Комітетові коментарі щодо зарпопонованих урядом змін до визначення екологічної інформації.

Законопроектна робота

ЕПЛ взяла участь у розробці та коментуванні таких законопроектів та проектів нормативно-правових актів:

- план імплементації Україною Оргуської конвенції згідно зауважень, прийнятих на Третій зустрічі сторін Оргуської конвенції;
- проект Постанови КМУ “Про заходи щодо зменшення антропогенних викидів парникових газів із стаціонарних джерел викидів парникових газів”;
- проект закону про поводження з газом метаном;
- проект Програми охорони навколишнього природного середовища Львівської області на 2009-2011 роки;

- стратегія Національної екологічної політики України на період до 2020 року;
- проєкт Постанови КМУ про участь громадськості;
- проєкт Концепції щодо участі громадськості в прийнятті еколого-значимих рішень;
- проєкт Закону “Про внесення змін до закону про Червону книгу щодо обліку видів тварин, що утримуються в неволі”;
- проєкт Закону України “Про лобіювання”;
- проєкт Закону України “Про ландшафти”;
- проєкт Правил щодо утримання в неволі ссавців для комерційних цілей;
- Концепція про порядок участі громадськості у процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля.

Проекти

У квітні ЕПЛ разом з партнерами – Державним управлінням охорони навколишнього природного середовища у Львівській області, Державною екологічною інспекцією та Люблінським фондом охорони навколишнього середовища завершила проєкт ***“Утилізація токсичних пестицидів на території Львівської області у басейні транскордонних рік Сян та Західний Буг”***. Проєкт реалізовувався за фінансової підтримки Європейської комісії і був спрямований на виявлення та ліквідацію складів затсарілих та небезпечних пестицидів у Львівській області. В результаті проєкту було вивезено на утилізацію до Німеччини 134 тонни заборонених пестицидів. ЕПЛ була фінансовим партнером і відповідала за фінансовий менеджмент проєкту, залучення експертів, проведення опитувань. У рамках проєкту було проведено 10 регіональних та 1 міжнародний семінар для представників владних органів з 20 районів Львівської області та 5 інших областей України (загалом 410 учасників). Семінари були спрямовані на висвітлення проблеми шкідливості заборонених пестицидів, їхнього зберігання, демонстрування позитивних прикладів розв’язання проблеми зберігання пестицидів та пошук оптимальних розв’язань існуючих проблем. ЕПЛ також провела опитування щодо природи пестицидів та способів поводження з ними. Крім того, в рамках проєкту була створена унікальна карта проєкту (<http://epsi.org.ua>) із зазначеними складами пестицидів, до кожного з яких додається детальний паспорт складу.

Восени 2009 року ЕПЛ розпочала реалізацію проєкту “Громадський моніторинг судових справ, які стосуються екологічних прав людей, у Львівській та Тернопільській областях”

за підтримки USAID. Проект передбачав моніторинг 5 судів у м. Львові та 3 районних судів у Львівській області, а також судів у Тернопільській області з метою визначити проблемні питання в екологічному судовому процесі та рівень поінформованості суддів у сфері захисту екологічних прав громадян. З метою визначення бар'єрів у доступі до правосуддя та усунення їх у майбутньому ЕПЛ проаналізувала 200 ухвал про відмову відкриття провадження по справах та 15 судових рішень, що стосуються охорони довкілля та екологічних прав громадян. Також організація провела активну інформаційно-просвітницьку кампанію шляхом консультування громадян через гарячу телефонну лінію, електронну пошту, підсторінку веб-сторінки ЕПЛ та публікацію статей у журналі ЕПЛ.

За фінансової підтримки міжнародного фонду “Відродження”, у 2009 році ЕПЛ почала реалізацію проекту **“Стимулювання реалізації права на доступ до інформації, якою володіє державна влада”**, мета якого полягає у посиленні відкритості державних органів влади різних рівнів шляхом застосування судових механізмів та проведення просвітницької діяльності.

Одним з основних досягнень проекту стало скасування судом грифу «Для службового користування», який Державне управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області надавало висновкам екологічної експертизи.

Також в рамках проекту буде проведений семінар для держслужбовців Державних управлінь охорони навколишнього природного середовища (всього 24 управлінь) та виданий посібник для держслужбовців з питань доступу до екологічної інформації.

За проміжними результатами проекту було написано та розповсюджено 7 прес-релізів, написано 5 статей до журналу «Екологія. Право. Людина», дано 1 інтерв'ю.

ЕПЛ стала учасником проекту, організованого Британською Радою **«Європа за безпечний клімат»**. В рамках проекту організація брала участь у підготовці та проведенні семінару «Енергозбереження: практичний досвід», працювала над законопроектом.

Напрямки наукових досліджень ЕПЛ:

- доступ до інформації;

- державна екологічна експертиза;
- зміна клімату;
- заліснення степів;
- генетично-модифіковані організми;
- адаптація українського екологічного законодавства до законодавства ЄС;
- доступ до правосуддя.

Публікації

У 2009 році вийшли два подвійні номери журналу “Екологія. Право. Людина” (№1-2 та 4-5) та один одинарний (№3) ювілейний номер часопису. В журналах висвітлювалася така тематика:

- доступ до інформації як фундаментальне право людини;
- проблема бракон’єрства в Україні;
- охорона земель сільськогосподарського призначення як елемент екологічної безпеки;
- забруднення атмосфери та його вплив на здоров’я людини;
- сонячна енергетика - світовий досвід та перспективи розвитку в Україні;
- зусилля світової спільноти досягнути нових домовленостей у сфері боротьби зі зміною клімату;
- проблеми природно-заповідного фонду;
- проблеми збереження біорізноманіття України;
- лісорозведення у степовій зоні України: реалії, обмеження, загрози;
- правове регулювання поведження з небезпечними відходами в Україні.

Участь у конференціях, зустрічах, семінарах

Як активний член Всесвітнього альянсу екологічного права (ELAW), у березні ЕПЛ брала участь у щорічній зустрічі ELAW, Симпозіумі з питань міжнародних відносин Орегонського університету та у Конференції з екологічного права громадського інтересу. Усі три події відбувалися в м. Юджин (Орегон, США) і загалом 5 членів ЕПЛ зробили 8 презентацій, присвячених питанням доступу до інформації, доступу до правосуддя, доступу до участі громадськості у прийнятті рішень, зміни клімату в контексті прав людини.

ЕПЛ взяла участь у конференції зі зміни клімату у Копенгагені у грудні 2009 року. Це світова подія, на яку покладалися великі надії в плані досягнення пост-Киотської угоди. На саміті надавалася антинагорода “Динозавр дня” тим країнам, які відзначилися найбільшим зволіканням із заходами в напрямку зупинення зміни клімату. Одного дня цю нагороду отримала і Україна за декларування “зменшення” викидів від рівня 1990 року, які фактично означають 75% збільшення від теперішнього рівня викидів. МБО “Екологія-Право-Людина” на протязі тривалого часу намагалася довести українському урядові хибність такого шляху. Намагання виявилися марними і ЕПЛ нічого не залишилося, як ініціювати відкриття 11 судових справ, метою яких є подолання низки системних проблем, пов’язаних із вирішенням питання зміни клімату в Україні. В рамках саміту ЕПЛ брала участь у низці заходів: зустрічі групи, яка займається правами людини та зміною клімату, зустрічі мережі кліматичної дії (НУО з Центральної та Східної Європи), стратегічній зустрічі Мережі кліматичної дії. Представник ЕПЛ робив презентацію щодо юридичних аспектів, які включали такі питання:

- юридична форма майбутньої угоди;
- механізми дотримання;
- позиції базисного року;
- термін угоди;
- питання ратифікації;
- зв’язок між питаннями прав людини та зміни клімату;
- включення до нової угоди принципів Оргуської конвенції.

Під час саміту відбувалася низка демонстрацій, на яких громадяни з усього світу висловлювали свої стурбованість неналежним реагуванням урядів на зміну клімату та закликали до негайних дій. Залучення громадянського суспільства має надзвичайно велике значення, бо велика відповідальність лежить на громадянах, які в кінцевому результаті відчують усі наслідки, якщо ми не будемо діяти.

Також важливо зазначити, що у 2009 році представники ЕПЛ були запрошені до Академії Генеральної прокуратури України (м. Київ), де вони прочитали лекції на тему “Проблеми доступу до екологічної інформації в Україні” та “Типові помилки при розгляді скарг з приводу порушення права на доступ до екологічної інформації”. Така співпраця є дуже цінна для налагодження конструктивного діалогу між органами прокуратури України та представниками громадськості заради ефективного вирішення екологічних проблем.

Співпраця на національному та міжнародному рівнях

ЕПЛ підтримує тісні зв'язки з МСОП та Всесвітнім альянсом екологічного права (мережею понад 300 юристів екологів з 70 країн світу), з якими обмінюється інформацією, консультаціями.

На національному рівні ЕПЛ співпрацює з Національним екологічним центром України (НЕЦУ), ВЕГО “Мама-86”, Бюро екологічних досліджень, з якими ЕПЛ здійснює спільні проекти, проводить дослідження, робить спільні публікації, бере участь у конференціях та інших заходах.

Представник ЕПЛ активно працює в Робочій групі неурядових організацій з питань зміни клімату, в якій розробляється позиція України для міжнародних переговорів.

Також ЕПЛ активно співпрацює з Мережею кліматичної дії (Climate Action Network of Central and Eastern Europe) щодо правових аспектів боротьби зі зміною клімату.

Інформування (поновлення веб-сторінки)

У 2009 році ЕПЛ цілковито оновила свою веб-сторінку, покращивши її структуру і наповнення. На сторінці розміщені описи основних стратегічних справ, які веде ЕПЛ, а також консультації з основних еколого-правових питань.

Співпраця із ЗМІ

ЕПЛ намагається надавати розголосу важливим екологічним питанням. Зокрема, були надані інтерв'ю радіо “Німецька хвиля”, газеті “День”, екологічна інформація розсилається на Інтернет-портали (Екопортал, zik, Майдан, “Право знати”).

Фінансовий звіт

	У гривнях	У доларах
Надходження	441337	55167
Витрати	1667681	208460
Баланс	- 1226344	- 153293